

m.Džovanni Bokačo

(Givanni Boccaccio, 1313 – 1375)

Labākais itāliešu filologa un rakstnieka Bokačo darbs, kas viņam nodrošinājis pasaules slavu, ir „Dekameron” (**„Decameron”**), kas sarakstīts apmēram 1352. – 1354. gadā. „Dekameronā” ietilpst simt noveļu. Noveles seko cita citai stingri pārdomātā secībā. Grāmatu ievada ietvara stāsts, kas satur visas noveles kopā un veido grāmatas kompozīcijas pamatu.

„Dekameron” sākas ar slaveno Florences 1348. gada mēra epidēmijas tēlojumu. Šī tēlojuma drūmais, traģiskais kolorīts efektīgi kontrastē ar visa krājuma jautro, dzīvespriecīgo noskaņojumu. **Desmit dienās tiek izstāstītas simt (katru dienu 10) noveles. Tāpēc krājums nosaukts par „Dekameronu” (grieķu vārds ar nozīmi „desmitdiene”).**

„Dekameronā” **3 stāstītājus un 7 stāstītājas** Bokačo attēlojis kā izglītotus, smalkus un asprātīgus jaunus cilvēkus. Trīs jaunekļi – jautrais Dionejs, melanoliskais Filostrāts un apdomīgais Pamfils rāda paša Bokačo noskaņas dažādos viņa jaunības posmos. Katra jaunieša raksturs atspoguļojas viņa stāstītajās novelēs. Tas pats sakāms par dāmām, kuru vidū figurē Fiammeta. Ik dienas jaunieši izraugās no sava vidus karali vai karalieni, kas vada visas sabiedrības nodarbības un noveļu stāstīšanu. Stāstītāji savas noveles papildina ar morāles sentencēm.

„Dekameronā” avoti ir franču fabljo, viduslaiku romāni, antīkās un austrumu teiksmas, viduslaiku hronikas, pasakas, iepriekšējo novelistu noveles, aktuālas anekdotes. Aizgūto vielu Bokačo izmantojis visai brīvi, ieviesdams jaunas līnijas, kā rezultātā izmantotais materiāls ieguvis spilgti individuālu nokrāsu.

Ar visu satura daudzveidību Bokačo noveles var iedalīt vairākās grupās:

1. grupa – īsi stāstiņi ar kādu asprātīgu izteicienu, īsu un ātru atbildi, kas palīdz varonim izkļūt no grūtībām;

2. grupa – noveles par apbrīnojamiem tikumiem un dziļiem pārdzīvojumiem; daļa noveļu veltīta bruņinieku tikumu slavināšanai;

3. grupa – noveles, kas stāsta par dīvainām likteņa pārvērtībām, kuras paceļ cilvēkus no vieniem apstākļiem citos, gluži pretējos;

4. grupa – noveļu grupa, kur stāstīts par jautru uzdzīvotāju, jokotāju, asprātību mīļotāju nedarbiem, kad viņi uzjautrinās uz citu rēķina.

„Dekameron” ir grāmata ar spilgtu antiklerikālu tendenci. Bokačo pārvērš mūku par komisku personāžu, par zobgalības un izsmiekla objektu, viņš plaši izmanto komisko kontrastu starp mūku darbiem un vārdiem. Bokačo antiklerikālās novelēs parasti ietver erotikas elementu. Erotiskā tematika novelēs kalpo askētisma atmaskojumam.

Bokačo novelēm raksturīga ļoti bagāta un krāsaina valoda. Viņš meistarīgi apvienojis sadzīvi un romantiku, ikdienas komismu un spēcīgu kaislību traģismu. Rakstnieka reālisms izpaužas gan dabas un darbības ārējās vides tēlojumos, gan personu dzīvajos portretos, gan viņu rīcības psiholoģiskajā motivācijā. (*No pasaules literatūras vēstures*)

Uzdevums

Izlasījis/ izlasījusi noveli, pārdomā, kādu dzīves mācību tā dod un kādas emocijas raisa? Kas tieši raisa šādas domas/ izjūras? Uzraksti vispirms **savu pārdomu melnrakstu!**

Sestā diena (Elīza)

CETURTĀ NOVELE

Kikibio, Kurrado Dzanfiljaci pavārs, lai sevi glābtu, ar attapīgu vārdu pārvērš Kurrado dusmas smieklos un izglābjas no nepatikšanām, kas viņam draudēja no Kurrado.

Laureta jau klusēja, un visi slavēt slavēja monnu Nonnu, kad karaliene pavēlēja turpināt Neifilei, kas sacīja: — Mīļās dāmas, lai gan atjautīgs prāts bieži runātājiem iedvēš ātrus, noderīgus un skaistus vārdus, kādi nu kuru

reizi piedien, taču arī liktenis dažreiz palīdz bailīgajiem, uzliekot pēkšņi tiem uz mēles tādus vārdus, kādus ar mierīgu prātu runātājs nekad nebūtu pratis atrast; to esmu nodomājusi jums parādīt ar savu noveli.

Kurrado Džanfiljaci, kā jūs visas to droši vien būsīt dzirdējušas un redzējušas, vienmēr ir bijis lielā cieņā mūsu pilsētā: viņš bija izšķērdīgs bruņinieks, mīlēja greznu un lielmanīgu dzīvi, un vislielāko prieku viņam allaž sagādāja suņi un putni, nestāstot pašreiz par svarīgākiem viņi darbiem. Kad kādu dienu netālu no Peretolas mesers Kurrado ar savu vanagu bija nomedījis dzērvi, viņš, redzēdams, ka tā ir jauna un trekna, nosūtīja to savam labajam pavāram, ko sauca par Kikibio un kas bija no Venēcijas, un lika pateikt, lai to izcepot un ar visām piedevām pasniedzot vakariņās. Kikibio, kas bija vieglprātīgs zellis un pēc tāda arī izskatījās, sagatavoja dzērvi, uzlika uz uguns un sāka rūpīgi cept. Kad tā bija jau gandrīz gatava un no tās plūda stipra smarža, gadījās, ka kāda tās apkaimes meiča Bruneta, kurā Kikibio bija stipri iemīlējies, ienāca virtuvē un, sajuzdama dzērves smaržu un ieraudzījusi to, mīļi lūdza Kikibio, lai iedodot viņai vienu stilbiņu. Kikibio atbildēja trallinādam: «To jūs no manis nedabūsīt, donna Bruneta, to jūs no manis nedabūsīt!»

Noskauties par to, Bruneta viņam teica:

— Dievs mans liecinieks, ja tu man nedosi stilbiņu, tu nekad nedabūsi no manis to, ko tu labprāt vēlētos!

Un, īsi sakot, izcēlās pamatīga vārdu maiņa; galu galā Kikibio, lai nesadusmotu savu mīļoto, nogrieza dzērvei vienu stilbiņu un iedeva to viņai.

Kad pēc tam dzērve bez vienas kājas tika pasniegta meseram Kurrado un dažiem viņa viesiem, Kurrado brīnīdamies lika pasaukt Kikibio un jautāja, kur palikusi otra dzērves kāja. Uz to melīgais venēcietis tūlī atbildēja:

— Sinjor, dzērvēm taču vispār ir tikai viens stilbs un viena kāja!

Tad Kurrado noskaities izsaucās:

— Kā, pie velna, viņām ir tikai viens stilbs un viena kāja? Tu domā, ka es bez šīs nekad neesmu redzējis ne vienu citu dzērvi?

Kikibio turpināja:

— Meser, tā ir, kā es jums saku; un, ja jums labpatīk, es jums to pierādīšu ar dzīvām.

Kurrado aiz cieņas pret viesiem, kas tur bija klāt, negribēja tālāk strīdēties un sacīja:

— Tā kā tu sakies man pierādīt ar dzīvajām to, ko es nekad vēl neesmu nedz redzējis, nedz dzirdējis, es gribu par to pārliecināties rīt no rīta, un tad es būšu mierā; taču, zvēru tev pie Kristus miesām, ja izrādīsies citādi, es tevi tā likšu apstrādāt, ka tu, kamēr vien dzīvosi, sev par postu atcerēsies manu vārdu!

Un tā, tai vakarā beiguši strīdēties, nākamajā rītā, tikko svīda gaisma, Kurrado, kam miegs nebija atņēmis dusmas, piecēlās vēl gluži piepūties un lika atvest zirgus; un, pavēlējis Kikibio sēsties kāda klepera mugurā un doties uz upi, kuras krastā rītausmā parasti mēdza uzturēties dzērves, viņš sacīja:

— Drīz mēs redzēsim, kas vakar ir samelojis, tu vai es!

Kikibio saprata, ka Kurrado dusmas vēl aizvien nav pārgājušas un ka viņam nāksies attaisnot savus melus; taču, nezinādam, kā to varēs izdarīt, viņš jāja aiz Kurrado ar vislielākajām bailēm pasaulē un labprāt būtu aizbēdzis, ja vien varējis; taču, to nevarēdams, viņš skatījās gan uz priekšu, gan atpakaļ, gan uz sāniem, un viņam šķita, ka visur redz dzērves, kas stāv uz divām kājām.

Bet, kad viņi bija nonākuši jau tuvu upei, Kikibio ātrāk par citiem ieraudzīja uz krasta kādas divpadsmit dzērves, kas visas stāvēja uz vienas kājas, kā dzērves to guļot mēdz. Tāpēc viņš, ātri tās parādījis meseram Kurrado, teica:

— Meser, tagad jūs pavisam labi varat pārliecināties, ka es jums vakar vakarā sacīju taisnību un ka dzērvēm ir tikai viens stilbs un viena kāja. Paskatieties uz tām, kas tur stāv!

Tās ieraudzījis, Kurrado izsaucās:

— Pagaidi tikai, es tev parādīšu, ka tām ir divas kājas! Un, piegājis tām mazliet tuvāk, viņš iekliedzās: «Oho-ho-o!» No kliedziena dzērves nolaida

zemē otru kāju un, pagājušas dažus soļus, aizlidoja. Tad, pagriežies pret Kikibio, Kurrado teica:

— Ko nu tu sacīsi, negausi? Vai tu tagad tici, ka tām ir divas kājas?

Kikibio, gluži apmulsis, pats nezinādams, kur ņēma vārdus, atbildēja:

— Protams, meser, bet vakarējai dzērvei jūs neuzkļiedzāt «Oho-ho-o!».

Ja jūs būtu uzkļiedzis, tā arīdzan būtu izstiepusi otru stilbu un otru kāju, kā to darīja šīs te!

Meseram Kurrado tik ļoti patika šī atbilde, ka visas dusmas pārvērtās jautrībā un smieklos, un viņš sacīja:

—Kikibio, tev taisnība, to man patiesi vajadzēja darīt!

Un tā Kikibio ar ātru un ērnotu atbildi izbēga no nepatīkšanām un salīga mieru ar savu sinjoru.